

продукції та покращувати її якість. Так, за досліджуваний період зростає кількість господарств Львівської області, в яких рівень рентабельності ведення виробництва є не високим, а окремі галузі збитковими, що не дає можливості проводити організаційно-економічні і технологічні заходи по розширенню власного виробництва в межах фінансових можливостей на покриття витрат[9].

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** В теоретичному обґрунтуванні доцільності державної підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва та розбудови села знайшли своє відображення в ряді публікацій вітчизняних вчених-економістів, серед яких слід виділити П.С. Березівського, П.Т. Саблука, М.Я.Месель-Веселяка, М.Я. Демяненка, С.М. Квашу, Г.М. Підлісецького, О.М. Онищенко, Г.В. Черевка, В.В. Юрчишина та багато інших. Їхня думка зводиться до того, що без державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції не можливо в сучасних умовах досягнути позитивних економічних результатів в аграрному секторі.

Розвинуті країни світу активно субсидують аграрний сектор із міркувань продовольчої безпеки країни. Величина таких субсидій в країнах ЄС досягає в середньому до 50% вартості сільськогосподарської продукції. Так, Галушко В.П. і Хоменко В.Ф. зазначають, що для забезпечення одержання доходів господарства витрачається до 90% коштів на покриття витрат пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції. Тому при розробці державної політики повинні бути враховані такі чинники як: відповідність цін на сільськогосподарську продукцію і засоби виробництва; сукупні витрати на виробництво продукції; прибутковість і дохід господарств на вкладений капітал та їх фінансові можливості ведення розширеного відтворення. При спостереженні за змінами, які можуть бути при дії викладених чинників доцільно створити інформаційно-статистичні системи, які б інформували виробників продукції про результати аналізу витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, ціни та їх формування, рівень прибутковості, кон'юнктури ринку продукції [1].

**Цілі статті.** Дослідити питання впливу державного регулювання сільськогосподарського виробництва в умовах забезпечення нормально го рівня доходності за несприятливої ринкової кон'юнктури.

**Виклад основного матеріалу.** Для того щоб існувати і розвиватися в системі ринкових відносин, сільськогосподарському товаровиробнику необхідна підтримка держави. На державному рівні потрібно забезпечити створення сприятливого інвестиційного клімату; розвиток лізингової діяльності; узгодження цінової,

податкової і кредитної політики з створення спільних підприємств з пайовою участю іноземного капіталу; підвищити роль амортизаційних відрахувань, як одного з головних джерел фінансування; цільове бюджетне фінансування, субсидування вимагає посилення контролю з боку держави за цільовими витратами бюджетних коштів тощо [7].

В Україні напрями державного регулювання сільськогосподарського виробника зводиться до системи державного формування цін (закупівельних, реалізаційних, ринкових, експортних, імпорتنих) та податків на виробництво сільськогосподарської продукції. Основним принципом державного регулювання аграрної економіки є мінімальне втручання державних органів в економічні процеси, створення стабільної правової бази, проведення активної політики підтримки підприємств шляхом прийняття нормативних та адміністративних актів. Можна виділити два основні напрями державного регулювання, які використовуються в післяприватизаційний період, метою яких є посилення впливу держави на зміцнення економіки та її стабільне зростання. Як відмічає Ю.Гришан, перша група включає функції, які виконує держава, а саме: забезпечення правової основи діяльності підприємств, виконання державних зобов'язань, дотримання відповідних економічних відносин в процесі виробничої діяльності в умовах ринкового середовища. Друга група включає функції, пов'язані з функціонуванням ринкових відносин через розробку законодавства, яке б відповідало умовам ринкової економіки, дотримання механізму економічного регулювання, підтримки і стимулювання виробників сільськогосподарської продукції. Беручи до уваги вказані вище твердження слід відмітити, що одним із важливих завдань держави є проведення активної підтримки підприємств шляхом прийняття нормативних та адміністративних актів. Можна виділити три основні принципи державного регулювання підтримки економіки в сучасних умовах розвитку сільського господарства: дотримання прийнятих постанов і указів щодо розвитку аграрного сектора економіки, формування нормативно-правової бази, залучення комерційних структур до реалізації державних програм, надання гарантій іноземним інвесторам і створення їм сприятливих умов для їх комерційно-виробничої діяльності, забезпечення ефективної організаційної взаємодії всіх органів влади [3].

А.П. Гриценко вважає, для поліпшення державного регулювання у сфері реалізації державної регіональної політики передбачається удосконалити державне стратегічне регіональне планування, яке б дозволило точніше й обґрунтованіше визначити основні довгострокові та поточні пріоритети регіонального розвитку [2].

На думку М. Латиніна, державний механізм

регулювання розвитку аграрного сектора економіки – це спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових функціях і принципах, забезпечуючи за допомогою форм, методів та засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення визначеної мети й розв'язання протиріч. При цьому економічні функції держави визначають напрями діяльності, завдання й цілі, а державний механізм регулювання забезпечує способи їхньої

реалізації [5].

Структуру державного механізму регулювання формують наступні механізми: організаційно-правовий, фінансово-економічний, організаційно-адміністративний, організаційно-методичний та організаційно інформаційний [5].

На основі схеми 1. окреслені заходи, які здійснює держава щодо регулювання агропродовольчого комплексу.

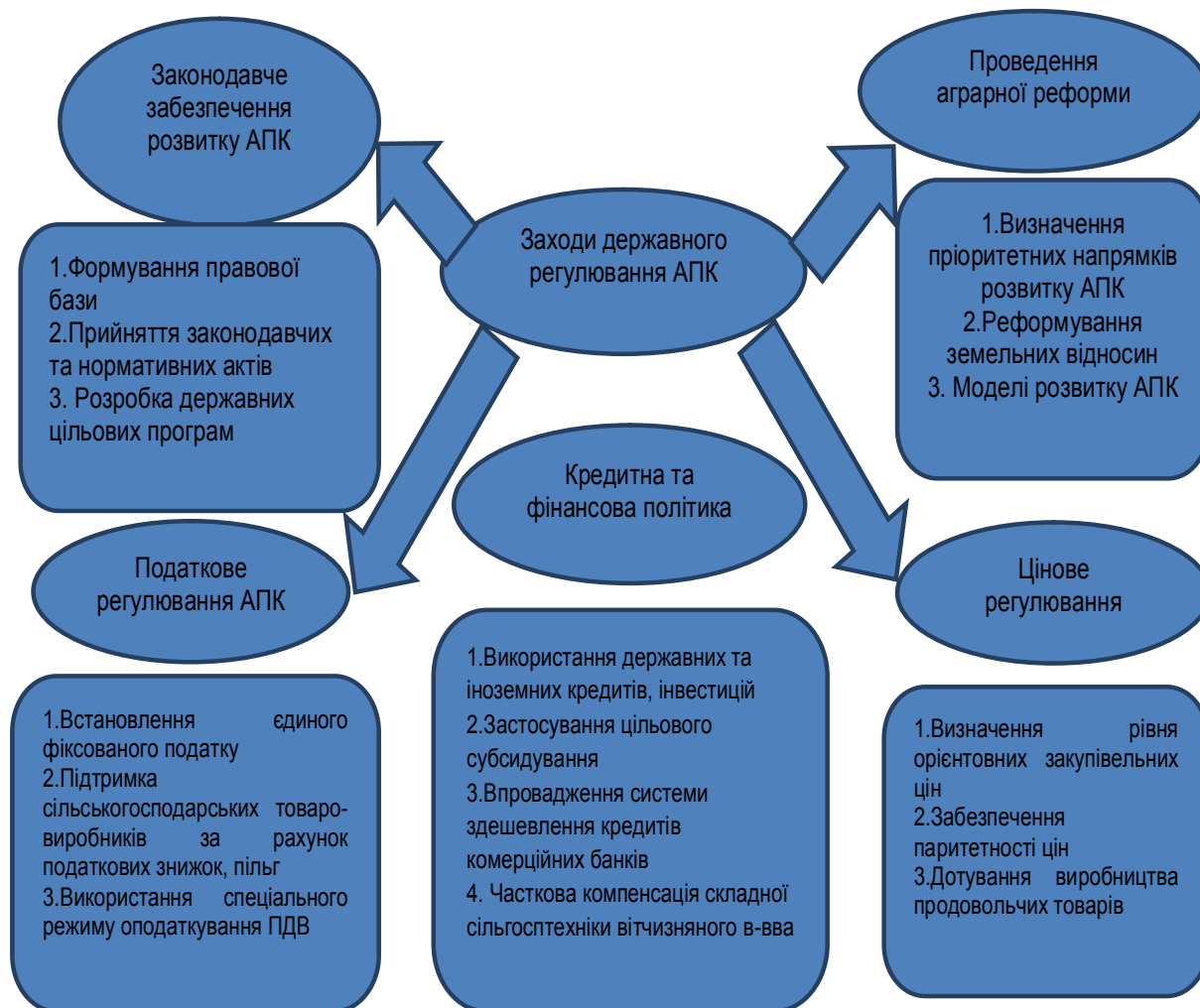


Рис. 1. Заходи державного регулювання агропродовольчого комплексу України

Джерело: розроблено автором

Поряд з цим слід зазначити, що відсутність і не визначеність своєчасної гнучкої політики уряду, яка б відповідала умовам виробництва сільськогосподарської продукції призводить до командно-адміністративного методу керівництва економікою, тобто тиску на товаровиробників, що призводить до приховування результатів виробничо-фінансової діяльності підприємств.

Власний досвід України довів, що поєднання державного регулювання виробництва з вимогами ринку скорочує період депресії та прискорює перехід його до фази зростання. Нині таке поєднання має превалювати над іншими поглядами про місце ринку у відтворювальному

процесі, для подолання кризового стану економіки [8].

Важливим надбанням аграрної економічної науки і практики державного регулювання останніх років стало усвідомлення того, що створення самодостатнього і повноцінного функціонування внутрішнього аграрного ринку має вирішальне значення в захисті вітчизняних товаровиробників, нарощування їх конкурентноспроможності, подолання цінового диспаритету між продукцією сільського господарства та товарами і послугами, що споживається галуззю, забезпеченні економічного зростання аграрного виробництва та поліпшення добробуту

селян.

Основним принципом державного регулювання аграрного ринку є опосередковане чи непряме регулювання цін через вплив на попит, пропозицію, конкуренцію [6].

За останні роки спостерігається загальна тенденція зменшення обсягів державної підтримки сільськогосподарських підприємств (таблиця 1). Обсяги державної підтримки зростали до 2008 року. За 2009 – 2011 роки обсяги державної підтримки по відношенню до 2008 року зменшились більше як у 2 рази, а з врахуванням

податку на додану вартістьна 10,1%.

Впродовж 2005-2011 років в область надійшло з державного бюджету по прямих заходах фінансової підтримки 485 млн грн., з них для підтримки виробництва продукції тваринництва 279,1 млн грн. або 70 відсотків, підтримки виробництва продукції рослинництва – 84,7 млн грн., часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки – 12,8 млн грн, здешевлення кредитів – 98,5 млн грн., підтримки соціальної сфери та обслуговуючих галузей – 9,9 млн грн.

Таблиця 1

Сукупна підтримка сільського господарства за рахунок коштів державного бюджету сільськогосподарських підприємств Львівської області, млн грн

	Роки							2011р. в % до:	
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005	2010
Пряме бюджетне фінансування в рамках цільових програм	46.6	59.4	106.2	140.4	37.7	24.9	69.6	149.4	279.5
Кошти підтримки за рахунок функціонування спеціальних режимів справляння ПДВ	17,7	25,8	45,5	79,4	41,6	21,0	127,9	7,2р.б.	6,1р.б.
Сукупна підтримка сільського господарства – всього	64.3	95.2	151.7	219.8	79.3	45.9	197.5	307.2	430.3

Джерело: Розрахунки автора на основі даних Головного управління агропромислового розвитку Львівської ОДА

Найбільші обсяги коштів фінансової підтримки надходили в 2007-2008 роках, основна сума коштів якої спрямовувалась на підтримку виробництва продукції тваринництва. Фінансування програми підтримки виробництва продукції тваринництва в 2007-2008 роках здійснювалося відповідно до норм Порядків використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку тваринництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2007 року за № 348, а починаючи з 2009 року – на підставі норм Порядку використання коштів, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 18 березня 2009 року за № 282.

**Висновки.** Основним напрямком державної аграрної політики повинна бути:

- всестороння підтримка виробників сільськогосподарської продукції та економічно-обґрунтовані ціни на сільськогосподарську продукцію та ресурси, які використовуються у виробничому процесі;

- першочерговим завданням розвитку сільського господарства та підвищення ефективності галузей мають бути економіко-обґрунтовані і виважені дотації у сільське господарство, поліпшення фінансування і кредитування села з мінімальним відрахуванням відсоткових ставок за кредитами;

- необхідно переглянути і вдосконалити концептуальну основу формування механізму державної підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва;- врахувати досвід економічно-розвинутих країн щодо підтримки розвитку сільського господарства, його пільгового кредитування. Зовнішньо-економічна політика держави повинна бути спрямована на розширення реалізації сільськогосподарської продукції продовольчих ринках за вигідними для товаровиробника цінами.

- створення відповідного іміджу аграрної економіки щодо перспектив її розвитку, покращення життя сільського населення, що є надзвичайно актуальним для держави.

#### Список використаної літератури:

1. Галушко О.П., Хоменко В.Ф. Державне регулювання та підтримка сільськогосподарського виробника в розвинутих країнах / О.П. Галушко, В.Ф.Хоменко // Економіка АПК.- 1998 .- №11.- С.3-7.
2. Гриценко А.П. Стратегічний курс державного управління розвитку агропромислового виробництва Кримського регіону / А. П. Гриценко // Економіка АПК. – 2007. – № 7. – С. 3-10.
- 3.Гришан Ю. Державне регулювання підприємств у післяприватизаційний період / Ю. Гришан // Економіка АПК.- 2000. –№11-10.- С.14-22.
4. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року// Економіка АПК.- 2007 .- №11.- С.3-7.

5. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання : моногр. / М.А. Латинін. – Харків: Вид-во ХарРІНАДУ «Магістр», 2006. – С.32; 42.
6. Макаренко П.М. Цінова політика як фактор підвищення дохідності аграрного виробництва в умовах світової організації торгівлі / П.М. Макаренко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 44-48.
7. Минів Р.М. Державне регулювання галузі птахівництва / Р.М. Минів, Б.Б. Батюк // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 49-50.
8. Полозенко Д.В. Прямі та непрямі форми державної підтримки сільськогосподарських підприємств / Д.В. Полозенко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 40-44.
9. Статистичний щорічник Львівської області за 2011 рік . Головне управління агропромислового розвитку Львівської ОДА.

*Рассматриваются вопросы государственной поддержки развития сельскохозяйственного производства. Дается обзор отдельных научных публикаций по исследуемой проблеме. Представлены результаты проведенного исследования государственной поддержки в производственной деятельности сельскохозяйственных предприятий. Описано влияние факторов и определен размер финансовых ресурсов для развития сельского хозяйства и описанные основные пути при проведении государственной статистики Львівської області.*

**Ключевые слова:** регуляція, державна підтримка, державна регуляція, ринок, фінанси.

*The questions of state support of development of agricultural production are examined. The review of separate scientific publications is given on probed issue. The results of the conducted research of state support are presented in production activity of agricultural enterprises. The results of the conducted research of state support are presented in production activity of agricultural enterprises. Influence of factors and certainly size of financial resources is rotined for development of agriculture and basic ways are described during the leadthrough of public agrarian policy.*

**Keywords:** adjusting, state support, government control, market, finances.

Дата надходження до редакції: 28.03.2013 р.  
Рецензент: д.е.н., професор Онисько С.М.

УДК 658.56

## ПРОБЛЕМИ СИРОВИННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

**І. В. Колеснікова**, аспірант

**М. Ю. Заплатніков**, асистент

Луганський національний аграрний університет

*В статті розглянуто стан та тенденції розвитку м'ясопереробних підприємств; виявлено ключові причини у збільшенні постачання імпоротної сировини на м'ясопереробні підприємства; запропоновано заходи щодо врегулювання імпоротної сировини з боку держави.*

**Ключові слова:** підприємство, якість продукції, експорт, імпорт, м'ясна продукція, переробна промисловість, конкурентоспроможність.

**Постановка проблеми.** В сучасних конкурентних умов проблема якості продукції є одним з найважливіших факторів успішної діяльності будь-якої організації. На сьогодні в усьому світі стали суттєво жорсткішими вимоги, що висуваються споживачем до продукції. Підвищення вимогливості супроводжується необхідністю постійного підвищення якості, без чого неможливе досягнення і підтримання ефективної економічної діяльності. Але якісна продукція насамперед залежить від якісної сировини. До 2004 року вітчизняні м'ясокомбінати не мали проблем із сировиною. Але в наступні роки позиції вітчизняного тваринництва похитнулися. Підвищення цін на корми, енергоносії, несвоєчасна виплата державних дотацій, а незабаром і повна її відсутність, призвело до того, що займатися тваринництвом в

Україні стало не вигідно. Поголів'я поступово почали вирізати. Зі зменшенням поголів'я худоби ціни на м'ясо почали зростати. Недолік вітчизняної сировини викликав його імпорт. Останнім часом в Україні спостерігається практично безперешкодний ввіз м'ясної продукції, який ще більше погіршує і без того складне становище вітчизняних тваринників. Через зростання конкуренції на ринку м'яса українські агровиробники опинилися на межі банкрутства. А підвищення цін на м'ясну сировину помітно знизило рентабельність виробництва продуктів з високим відсотком вмісту власного м'яса. Зниження обсягів виробництва м'яса в Україні сприяє імпорту і створює передумови для зростання цін.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вивчення проблем виробництва переробних під-